

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Pastoralrådet

Akersveien 5
N-0177 Oslo
Telefon: (+47) 23 21 95 00

Referat fra høstmøte i PRO 25.-27. oktober 2013.

Formalia

1. Velkomst ved pastoralrådets ordfører

2. Navneopprop

Tilstede:

Biskop Bernt I. Eidsvig (fra lørdag morgen)
Dag Albert Bårnes, ordstyrer MR Mariakirken, Asker og Bærum/ordstyrer i AU
Heidi Øyma, OKB/AU
Nikoline Myklevik, ordstyrer MR Lillehammer/AU
Hilde Råstad O'Hanlon, ordstyrer MR St. Olav, Tønsberg
Elin Berge, ordstyrer MR St. Teresia, Hønefoss
Helge Gudheim, St. Thomas kapelldistrikt
Kajetan Bocek, leder NUK
Sr. Asumpta, Søsterrådet
St. Ansgar, Kristiansand
Franz Josef van Eden, nestleder MR St. Peter, Halden
P. Khiem Duc Nguyen, prestene
Leonides Leonen Gelacio, filippinsk gruppe
Belinda Pedersen, nestleder MR St. Franciscus, Arendal
Egil Guneriusen, medlem i MR St. Magnus Lillestrøm
Hege Benedikte Fossum, medlem i MR St. Frans, Larvik
Ingrid Elisabeth Paluska, utnevnt for St. Johannes, Oslo
Susanna Welfler, medlem i MR Vår Frue, Porsgrunn
P. Oddvar Moi, vara for p. Pål Bratbak
Aldona Ramuté Hansen, medlem i MR St. Johannes Døperen, Sandefjord
Laila Frøyset, ordstyrer MR Mariakirken, Askim
Arthur Haakonsen, nestleder MR St. Hallvard, Oslo
Anne Sofie Torp, ordstyrer MR St. Olav, Oslo
Sverre Dehli, nestleder MR St. Mikael, Moss
Loke Borgersen, medlem i MR St. Laurentius, Drammen
P. Andreas Rupperecht, prestene/AU
Hans Kristian Jakobsen, nestleder i MR St. Svithun, Stavanger
Anne Grethe Leguina, ordstyrer MR St. Birgitta, Fredrikstad
Wojciech Bernacki, ordstyrer MR Sta. Clara, Kongsvinger
Huu Thanh Nguyen, ordstyrer MR St. Gudmund, Jessheim/AU
Ewa Bivand (fra fredag kveld), ordstyrer MR St. Paul, Bergen
Marcin Andrzej Fojcik (fra fredag kveld), polsk gruppe
Zeremariam Yohannes (fra lørdag morgen), eritreisk gruppe
Elisabeth Golding (fra lørdag morgen), NKKF
Maria J. Sammut, sekretær

3. Valg av møteledelse, møtesekretær, tellekorps, protokollunderskrivere og redaksjonskomité

Møteleder: Dag Albert Bårnes

Tellekorps: Hans Kristian Jakobsen, Franz Josef van Eden, Egil Guneriussen

Protokollunderskrivere: Arthur Haakonsen og Anne Sofie Torp

Redaksjonskomité: Heidi Øyma og Ingrid Paluska

4. Godkjenning av innkallelse

Godkjent uten innsigelser

5. Godkjenning av dagsorden

Godkjent uten innsigelser

Frist for melding av eventuelt-saker kl. 18.00 lørdag kveld. Eventuelt-saker meldes til møteleder eller møtesekretær. Ingen nye eventuelt-saker ble meldt inn.

6. Siden sist

AU ønsker å innføre punktet «siden sist»

Heidi Øyma informerte om en oppdatert versjon av katolsk-appen – resultat av forrige PRO-møte

Lilia Grube, rådgiver i Kontoret for innvandrersjelesorgen, oppdaterer om «Innføringskurs for prester ansatt i Oslo Katolske Bispedømme»:

- Gjennomføres på ulike språk som er aktuelle (mest engelsk og polsk, også norsk). Det er tenkt at også prester som har vært i Norge i to år eller mer skal kunne ta kurset
- Innvandrersjelesorgen forbereder en velkomstpakke til prestene med katolsk almanakk, norsk missale,
- Forutsetter besøk i de viktigste avdelingene i OKB, samt de to største menighetene i Oslo (St. Olav og St. Hallvard)
  - o Alle avdelingene og menighetene forbereder en kort presentasjon av sin virksomhet og det som er nyttig for prestene
- Foregår over to dager i Akersveien 5 i Oslo
- Tre perioder i 2013
  - o 22.-23. oktober: på polsk for fire nyankomne prester
    - Alle disse prestene er påmeldt til norskkurs
  - o 5.-6. november på engelsk for fire prester
  - o 12.-13. november: på norsk for fem prester
- Punkter i programmet:
  - o Dag 1: Den katolske kirke i Norge frem til i dag
    - Organisering og geografi
    - Katolikker i Norge: hvem de er, hvor de bor, språk, økumenikk
    - Kort presentasjon av Kirkens historie i Norge fra kristningen til i dag
    - OKBs strukturer
    - Innvandrersjelesorgen: å være katolsk prest i Norge, organisering og ansvarsområde, samarbeid med menighetsråd, samarbeid mellom prestene i OKB
    - Middag med biskopen eller biskoppelig vikar
  - o Dag 2: Det norske samfunnet, hverdagslivet og samarbeidet med legfolk i Kirken
    - Quiz med spørsmål fra dag 1
    - Informasjon om staten og ulike trossamfunn, presentasjon av det politiske landskapet i Norge (regjeringsskifte, valg)

- Gjennomgang av ulike skjemaer som prestene må forholde seg til (dåpsmelding, ekteskap, registreringsskjema for katolikker i Norge)
- Besøk hos Caritas
- Verdier i det norske samfunnet relatert til familie og barn
  - Informasjon om barnevernet, Kirkens beredskapsplan mot overgrep, samarbeid med legfolk, norsk kultur og det flerkulturelle Norge, sosiale omgangsformer i Norge (hvordan hilse, takke osv.), praktiske tips og spørsmål, oppsummering
- Besøk i St. Hallvard menighet
  - Møte med sognepresten som forteller om den daglige driften av menigheten
- Prestene har respondert veldig positivt og er takknemlige
- Kurset er obligatorisk, og prestene kalles inn
- Presentasjonen sendes ut til alle PRO-medlemmer
- Spørsmål fra salen
  - For kompakt? Opprinnelig var det tenkt at det skulle gå over tre dager, men det ble endret
- Heidi Øyma minnte om at Lilia har vært helt sentral og avgjørende for utformingen og gjennomføringen av kurset

Sak 7 Orientering fra Biskopen

Takker for hilsener til 60-årsdagen

Statistikk:

- Jevn vekst årlig på mellom 12 og 15%
- 15.8.2013: 112 721 katolikker i OKB
- 2012: 113420
- 2013: 131182
- Stort behov for å arbeide med registrering, noe som er viktig økonomisk

Nyansettelser og nyutnevnelser:

- Ingrid R. Joys: samfunnskontakt som har ansvar for kontakten med staten og det verdslige samfunn; rådgir Biskopen om viktige saker i det verdslige samfunn; har hatt ansvar for å redigere og arbeide
- Maria J. Sammut: leder i pastoralavdelingen. Oppfordrer prestene til å benytte seg av kompetansen i avdelingen
- Eirin Larsen: nyutdannet jurist, fom. 1.11. ansatt i OKB til å ta seg av det juridiske arbeidet; skal læres opp til også å kunne jobbe med kirkekrett
- Maria Fongen tilbake etter 3 år
- P. Bharath; overtatt etter p. Pål
- p. Pål; sogneprest og rektor for St. Olav Oslo
- P. Khiem: ungdomsprest og skoleprest

Prestevielser og presteseminarer:

- Eystein Freychen prestevies 1.2., Øystein Lund prestevies 1.5.
  - Roma har gjort det tydelig at ingen tillatelser til prestevielse av gifte menn vil bli gitt inntil Paven har gitt klare forordninger
- Tao diakonvies sannsynligvis sommeren 2014; nå i Roma ved det engelske seminar og studerer ved Angelicum
- Innvandrersjelesorgen:
- Seminarer: fem seminarister og to diakoner som prestevies neste år. Fem har også søkt om opptak i seminaret for neste år
  - Dette betyr at det er bedt for kall

Skolene:

- Gymnaset i Bergen har tatt imot kull nr. 2
- Rehabiliteringen av St. Sunniva er fullført
- Arendal har kjøpt en turnsal
- Prosjektet i Drammen står i stampe, men det finnes en skolekomité
- Det er muligheter for katolsk skole ved Bredtvet, men man trenger en bygning
- Skolevirksomhet er prioritert og ønskelig såfremt man ikke må investere over evne

Eiendommer, byggeprosjekter og menigheter:

- De nye byggeprosjektene skal styres sentralt grunnet at de fleste byggeprosjekter er blitt alt for dyre; de kunne blitt atskillig billigere med bedre styring
- Mortensrud kirke ligger på vente, og man er på utkikk etter å kjøpe en kirke øst i byen; ikke Mortensrud kirke
- St. Thomas i Valdres kan bli eget sogn 1.2.14

Overgrepssak:

- Vi har hatt en overgrepssak til
  - o Media var mer tilbakeholdne og mindre dramatiske
  - o Den katolske kirke ble beskyldt for å informere for mye
- Skulle en slik ting skje på nytt, er det viktig at Kirken snakker med én røst, og at de som uttaler seg er oppdatert; ingen skal føle seg forpliktet til å uttale seg dersom de ikke er direkte ansvarlige
- St. Paul menighet ved ordstyrer for MR tok ordet og takke Biskopen for hans håndtering av denne saken

Bispedømmevalfarten til Roma:

- Onsdag 16.10. ble San Carlo al Corso fylt av mer enn 500 katolikker: innledet Olavsåret
- Neste år avsluttes Olavsåret den 16.10. i San Carlo al Corso
  - o Da skal det også være en valfart over tre dager til Rouen, hvor St. Olav ble døpt: 17., 18. og 19. oktober 2014 (helgen før høstens PRO-møte)
  - o Biskopen har nylig vært i Rouen, og her ble han godt mottatt
  - o Man kommer ikke til det stedet der Olav ble døpt

Spørsmål til Biskopen fra PRO-representantene:

- Spørsmål om planlegging av katolske barnehager
- P. Andreas har hatt en samtale med Gjermund Høeg som advarer mot katolske barnehager

Sak 8 Orientering fra OKBs økonom

Egentlig er det ikke mye å si om økonomien i OKB i oktober fordi budsjettet for neste år er enda ikke lagt, og regnskapet fra i fjor er allerede presentert i St. Olav tidsskrift

2012: 4,3 millioner i overskudd

- Det ser ut til at vi går i overskudd også i 2013
  - o Det krever ettertanke: vi går ikke nok i overskudd til at vi kan gjennomføre de prosjektene vi ønsker å starte opp
  - o Det hadde vært ønske om å gå mer i overskudd slik at vi kunne begynne å ta investeringer
- Investeringer det ønskes å tas:
  - o Stavanger: ble svært dyrt. Løen ved siden av kirken er blitt revet for å få ferdigattest. Oppussing av de gamle boligene har vært kostbar også
    - Det har vært en kostbar rettsak i Stavanger om parkeringsplassen
  - o Bergen: 60 millioner kroner er budsjettet
  - o Det er snakk om å bygge en kirke i Førde, og man har sett på en eiendom som er regulert til kirkebygg

- Det er to grunneiere som eier et stort areal i midten, og kommunen ønsker å bygge innover slik at det blir én by
  - Marias Minde: menigheten ønsker å bygge ut for å ha en større kirke
  - Kristiansand: i gang med å snu kirken og det diskuteres hver uke om detaljer
  - Arendal: bygger ut skolen for å kunne ta inn flere elever
  - Sandefjord: OKB er i forhandlinger med dreneringsfirma og andre firma; i sluttforhandlinger på kontrakter nå slik at oppussing snart kan begynne
  - Stabekk: OKB har fått inn tilbud og har valgt entrepenør for å bygge ut Villa Maria til prestegård, menighetssal osv. Presteboligen må også pusses opp
  - Oslo:
    - Bredtvet: OKB har en ti års leiekontrakt, og er i dialog med kommunen om en ti måls tomt ved siden av med tanke på å bygge en ny skole der; det er et spørsmål om den nye regjeringen også vil hjelpe med finansieringene av byggeprosjektet
      - Per i dag får man inn 80% prosent, og resten tas inn på skolepenger
      - Med en 100% dekning vil situasjonen være helt annerledes
      - Groruddalen har generelt dårlige resultater i de nasjonale skolene, og det vil være spennende å se om en katolsk skole der vil kunne få andre resultater
      - Man vil kunne bruke skolebygget som skole på dagtid og menighetslokaler osv. på kvelden
      - OKB er alltid på utkikk etter skolebygg med nærhet til kirken
- Innen tre år bør det være minst tre nye menighetsdannelser i Oslo-Akershus
  - 1) Ski/Ås
    - Mortensrud-området
    - Reguleringsplaner for å omregulere Mortensrud gård til kirke. Kirkelig fellestråd i Oslo har fått beskjed om at flere kirker må selges. Dette betyr at en kirke i dette området vil måtte selges, og det er mye billigere å kjøpe en kirke enn å bygge en.
    - Nesodden
  - 2) Asker/Lier (Stabekk og Eikeli – neste kirke nedover er Drammen)
    - Her er det enda mulig å kjøpe tomter
  - 3) Mellom Gardermoen og Eidsvoll
    - Eiendommer mellom Gardermoen og Oslo har økt mye i verdi, og det neste som øker i verdi, vil være nord for Gardermoen mot Eidsvoll
    - Her prioriteres motorveier og tog
- Sandnes
  - På grunn av mye aktivitet i eiendomsområdet, utvides eiendomsavdelingen i OKB med én person
- Det er tenkt på barnehage
  - Jfr. en rapport fra KPMG om hvordan kommunen kan få billigere barnehagedrift, og svaret var mer privatisering
    - Kommunen vurderer å selge 30% av de dyreste barnehagene; det vil bli dyrt å drifte
- Byggefondet
  - Deler av kommunaltilskuddet går inn der
    - OKB får inn kommunaltilskuddet og lønner alle prestene i bispedømmet. Forsikringen for all eiendomsmasse betales også herfra. Det vurderes å ta bilene derfra også

- 15% trekkes per i dag herfra og legges til byggefondet: dette er ikke nok, så det vurderes å legge til dette
  - Menighetene får tilbud om å flytte regnskapsføringen til OKB
    - Det skal ansettes en til regnskapsfører i januar 2014 slik at alle menighetenes regnskapsføring skal kunne flyttes til OKB; da vil disse utgiftene spares i menighetene
    - Noen menigheter har vært bekymret for at OKB skal detaljregulere menighetens økonomi og budsjett; dette er ikke intensjone006E
- OKB satses på ansatte fordi man tror det vil kunne gi gode resultater for alle

Spørsmål:

- Skal vi gå tilbake til menighetene og be presten om å kvitte seg med regnskapsføreren?
  - De fleste menighetene har satt dette ut til et eksternt regnskapsbyrå, og da vil det ikke bety oppsigelse
  - Kan man frigi en person til å gjøre noe annet i menigheten er det like bra, for det finnes nok arbeid i alle menigheter
- Er det prinsipielle problemer tilknyttet subsidiaritetsprinsippet? Da kan OKB komme til å overstyre menighetene selv
  - OKB har kjøpt inn et nytt rapporteringsprogram som gjør det enklere
  - Budsjettet og regnskapet ligger hos menighetene og sogneprestene
  - Biskopens kommentar: Subsidiaritetsprinsippet har med avgjørelser å gjøre, ikke med tjenester
    - Pengene i menighetene bør brukes på andre ting enn regnskap
  - Det er ikke slik at noen i bispedømmet skal signere noe; dette er sogneprestens ansvar
  - Bergen har gode erfaringer med dette; de tenkte og diskuterte lenge
  - I 2014 bikker OKB 100 000 000 kroners omsetning
- 1,5 mrd kroner er forsikringsverdien på våre eiendommer
  - Hvordan skal dette forvaltes?
    - Aksjeselskap der vi leier ut til menighetene?
- Er det slik at man ønsker å ha regnskapsføring for små menigheter for å ha det enhetlig?
  - Ja
- Hvordan er det med presteboliger nå som det kommer så mange prester?
  - Alle menigheter kan søke byggefondet for alle typer eiendom, også presteboliger
  - Moms-fradragsordningen er en annen grunn til at det er nyttig å ha sentral regnskapsføring, men det kreves en viss størrelse
    - Dette føres til fortjeneste for alle
- Er informasjonen om tomtene i Førde offentlig?
  - Kommunen ønsker å kjøpe den og så selge den til Kirken, men kommunen eier ikke tomten og grunneieren ønsker ikke å selge dette til kommunen
    - Kommunen har omregulert privat eiendom, og det oppleves urettferdig
  - Det er grunneieren som bestemmer hvem han vil selge til

Sak 9 Karitativt arbeid i Kirken – Biskopen innleder

Kort innledning ved Dag Albert Bårnes

Bårnes understreket at Caritas at ikke skal være hovedfokus

Alexander Golding er her i kraft av sin stilling i Caritas, men Bårnes og Stensberg er ikke her i kraft av sin stilling i Caritas.

Innledning ved Biskoen

Omsorgen for fattige, foreldreløse og syke har fulgt Kirken gjennom hele dens historie. I NT ser vi at dette er noe av det viktigste Kirken gjør.

Da Kirken kom til Norge på 1800-tallet, var ressursene små, men prioriteringene var klare. Prestene fikk med seg de som hadde litt overskudd for å hjelpe de fattige.

Søstrene hadde også de fattige for øye fra starten

Gratis mat og medisiner til dem som ikke kunne betale

Klær og sko og måltid

Barnehjem

I menighetene var det satt av midler til å kle opp fattige førstekommunionsbarn, konfirmanter og brudepar.

Det var Sankt Vincent de Paul-foreninger i menighetene

Velstanden etter krigen fikk mange til å tro at fattigdom var forsvunnet eller at staten gjorde alt, men ny nød dukket opp.

Caritas dukket opp og rettet sitt blikk utover

Men en ny fattigdom er kommet tilbake; man trodde staten kunne gjøre alt og løse alle problemer, men nøden banker på vår dør, og vi som kristne kan ikke lukke våre øyne for den nære nød

Noe kan vi gjøre personlig, noe kan Caritas som institusjon gjøre, og ne må menighetene gjøre

Det må manes til bevissthet, til nestekjærlighet i praksis

Hvis Kirken ikke gjør det, vil heller ikke noen andre gjøre det

Arbeidet må gjøres av menneskene i menighetene

Der nøden er stor i verden, er det de troendes midler Caritas benytter seg av

Det burde være mulig for oss å få til også her, hvor vi er så rike

Det at andre gjør noe bedre, er ikke noe argument for å gjøre ingenting

Også Frelsesarmeen og Kirkens bymisjon har famlet i begynnelsen, så ett sted må man begynne

Det må bygges opp kompetanse, og menighetene må engasjere enkeltpersoner til å arbeide for lokale Caritas-grupper

Tid og nåde henger sammen; og tid og nåde er her nå

Sak 9 fortsetter «Kirkens kroppsspråk = eukaristi og diakoni» Morten Stensberg

Brukte litt tid for å begynne å tenke hvordan man skal tenke diakonalt; hvordan se seg selv som et fellesskap som er diakonalt.

Psykologene: snakker om at menneskene har et kroppsspråk som sier noe om hvem vi er. Hva slags kroppsspråk har Kirken i forhold til det diakonale, til tjenesten?

Kroppsspråket handler om erfaringen av at noen går med meg og ser meg.

Kirken har et tredelt kroppsspråk: diakonia, liturgia og martyria. Dette henger sammen med inkarnasjonen. Gud har blitt menneske, har blitt kropp

1 Kor 15: Paulus om menigheten som en Kristi kropp. Når menigheten ikke forstår dette bildet, legger han det ikke til stede, men gjentar og fordyper det:

Dere er Kristi kropp og hver enkelt er dere hans lemmer

Her er det en intim relasjon mellom Kristi inkarnasjon og Kirkens synlighet

Hvordan kommer da diakonien til syne? Hvordan er koblingen?

Spør: hva gjør vi når vi feirer messe?

Vi er mest lydhøre for det som skjer i messen, når den hjelper oss til å se verden, Gud og oss selv på en ny måte

Emmausvandrerne er et godt bilde: hvordan kan også våre hjerter bli brennende? Messen og evangeliet handler om sanselighet: se, lukte, sanse, bli berørt

Vi må se at messen rører våre sanser, og da kan vi bli diakonale uten å tenke på det; vi forvandles til å bli det

Hvorfor begynner messen med «I Faderens...»? Gud er fellesskap, og vi skal forstå oss selv som et fellesskap som blir møtt

Sansene til menneskene må tas i bruk: Jesu lignelser taler i slike ord til oss

Fellesskap handler om at vi skal finne vår dypeste identitet i Gud, ikke som enkeltmennesker, men som fellesskap

Synsbekjennelsen: gir en opplevelse at vi alle er i samme båt: det nakne mennesket som våger å stå for Guds ansikt, i motsetning til Adam og Eva som flyktet fra Gud og dekket seg til. I synsbekjennelsen handler det om motsatt bevegelse – vi blir stående og vente på at Gud skal se oss

Det handler om den veven som er gått i stykker og skal gjøres hel igjen

Det handler om å bryte ut av isolasjon og se at vi er et fellesskap

Paulus snakker om kroppen: hvis alt var bare én kroppssdel, hvor ble det da av kroppen?

Vi er mer enn summen av kroppsdelenes våre, men vi trenger dem alle for å være den vi er.

Paulus om innstiftelsen: «Dette er min kropp» Deretter peker han hvordan dette henger nært sammen med fysiske elementer: brød (Kristi kropp),

Eukaristien skal forvandle oss til å bli

«Si meg hva du spiser, så skal jeg si deg hvem du er» «Si meg hvem du spiser, så skal jeg si deg hvem du blir»

Når vi spiser Eukaristien skal vi forvandles til det vi skal bli

Fadervår

En bønn om daglig brød, om å spise seg mett, om å få spise eukaristiens brød

Eukaristien spises hver dag over hele verden, i katedraler og skjul, av rike og fattige

Felles har vi det at vi alle mettes av det ene brød

Klarer vi å tenke dette hver gang presten løfter brødet, da kan vi også se hvordan vi kan hjelpe med å mette de som ikke har brød på bordet

Vi er mer enn mette, men mange er ikke det

Her i Norge kastes utallige tonn med mat

En global utfordring er ikke at verden ikke produserer nok mat, men at halvparten av det som produseres blir kastet

Vi er kalt til å oppfylle våre søskens bønn om daglig brød

Denne bønningen ber vi sammen med alle våre kristne søsken

I vår overflod er vi satt av Gud slik at vi skal kunne dele med dem som har mindre

Vår omgang med våre ressurser, handler om troen på Gud

Vil det være like enkelt for meg å kaste maten hvis jeg tror at maten er uttrykk for Guds gavmildhet på samme måte som i eukaristien?

I dag ser de fleste på maten som noe selvsagt

Vi har en metthetsfølelse med oss som gjør at vi ikke helt klarer å glede oss over det vi har

Når troen ikke hjelper oss å se forbindelsen mellom det eukaristiske brød og den maten vi hver dag spiser, da kan vi ikke bli diakonale!

Alle leddene i messen bærer med seg et kall til oss om at vi skal bli diakonale

Maten som kastes, brødet som går til spille, avslører oss og forteller at vi ikke klarer å ta med oss helligheten ut i verden hvor vi lever livene våre

Messen skal hjelpe oss å bli mer og mer oss selv, mer og mer lik Kristus

Han gir seg til oss på nytt og på nytt

Brødet gjorde emmausvandrerne seende, men vi går ofte ut av messen uten å ha åpnet øynene våre for verden

Alt det vi uforskyldt får del i, er ikke lenger nådegaver som Gud gir oss, men som uttrykk for vår selvstendighet

Den dagen mennesket ble herre over eget brød, da forsvant Gud sakte ut

Når brødet på alteret ble byttet ut med penger, ble mennesket helt blindt

I evnen til å takke for det vi har rundt oss av materielle gode, våre relasjoner og alt vi uforskyldt får del i, vil denne takken også forvandle meg slik at jeg kan se den andre

Vi skal be vårt fadervår, men Kristus sier til oss «vis oss hvordan du behandler ditt daglige brød slik at jeg kan se hvem du tror på»

Bli den du er og tanken om Kirkens kroppsspråk handler om Kirkens kamp for å bli Kristi legeme

Inkarnasjon = begripelighet og sanselighet

Vi har fått våre sanser fra Gud for at vi skal se og berøre Ham

Eukaristien er en fortetning av Jesu liv

Tre plan:

1) Takksigelse

2) Kall til etterfølgelse: vi skal bli som ham

3) Likedannelse: vi skal bli til brød for verden, slik Kristus ga seg selv for verden

Vårt kall til å bli det brød til en sultende og hungrende verden

Det handler om at jeg gir mitt liv til Kristus så han kan ta meg, velsigne meg, bryte meg og dele meg ut!

Når presten sier «Gå med fred, messen er til ende», da er det min tur til å gå ut og bli gitt av Kristus til verden

Sak 9 Alexander Golding (se vedlagt PPT-presentasjon)

Takket Morten Stensberg for et svært godt foredrag

Det er viktig å være forankret i troen for at det karitative arbeidet skal finne sin styrke

Mye arbeid starter amatørmessig, og så kan det utvikle seg til å bli noe mer og noe annet på sikt

Det er viktig å satse på det amatørmessige, for her vokser engasjement frem, og her lever det

Man må ikke profesjonalisere engasjementet

Samtidig er vi profesjonelle, for det karitative arbeidet er basert på kristen nestekjærlighet, og

Kirken er ikke amatører på nestekjærlighet

Her er Kirken ekspert i kulturen og i samfunnet

Dette er en selvsikkerhet vi må ta med oss når vi arbeider diakonalt

Caritas som organisasjon bygger på Kirkens sosiallære; også de internasjonale menneskerettighetene

Selv om man tenker organisasjon, praktisk bistand, nødhjelp osv., så må dette verdigrunnlaget alltid tas med inn og legge føringer for jobben som gjøres.

Dette er en styrke for Caritas

Kirkens tre søyler: liturgia, diakonia og martyria

Disse kan ikke skilles fra hverandre, men man må være forsiktig også med å blande dem sammen

Utgangspunktet for Caritas er også at nødhjelpen ikke i direkte grad skal knyttes opp til uttalt forkynnelse eller til lovprisning

Menneskers tro og overbevisning skal ikke være en forutsetning for den hjelpen de får

De hjelpes ikke fordi de er kristne, men fordi vi er kristne

Alle har vi en rolle som prester å bære frem offer, som profeter har vi en rolle med å forkynne, og som konger har vi en rolle med å forvalte verdslige verdier
Benedikt XVI I *Deus caritas est*: «The Church cannot neglect the service of charity any more than she can neglect the sacraments and the word»

Dette betyr at det er like ille at menigheten ikke klarer å være karitativ, som at den ikke klarer å feire messe eller gjennomføre katekese

Sosiallærens prinsipper:

Menneskets verdighet: springer ut av Guds ønske om at vi er til

Subsidiaritetsprinsippet: avgjørelser skal tas på lavest mulige nivå; de høyere institusjoner har en plikt til å ta ansvar for det de kan; overstyring er ikke bra, understyring heller ikke

Menighetens karitative arbeid må forankres i familiens arbeid, og familiens arbeid må forvaltes i individet

Vår tjeneste for den andre må være en tjeneste til deres beste

Solidaritet

Pave Benedikt i desember 2012: *motu proprio*: nestekjærlighet må aldri reduseres til veldedighet, men må få sitt uttrykk ansikt til ansikt

Det må heller ikke være *bare* ansikt til ansikt

Det felles gode: man skal ikke bare søke sitt eget gode, men helheten

Caritas Norge

Stiftet i 1952

15 ansatte; 4,5 stillinger i utenlandsarbeidet

Budsjett på 42 millioner kroner; radikal økning de siste årene. Dette skyldes bevilgninger fra det offentlige. Caritas har en troverdighet i bistandsbransjen

87% av midlene kommer fra det offentlige

Prosjekter

15 land på 4 kontinenter

Caritas' infosenter for arbeidsinnvandring

Donorer

Norad, DU, IMDI, Kirken, DNB, Oslo kommune, stiftelser

Den katolske kirke

134 379 registrerte katolikker i Norge

Det nest største trossamfunnet i Norge – fortsatt i stor vekst

80% med innvandrerbakgrunn

Finansiering

87% er offentlige midler

12% innsamlede midler

1% er andre midler (sponsorer osv.)

For å få offentlige midler, må man ha 10% egenandel, og nå er det signaler om at dette kravet skal heves

Dersom Caritas skal fortsette å klare å være med på dette, må de økonomiske gavene øke

Hvis egenfinansieringskravet økes, må Caritas kutte prosjekter

Caritas har en utfordring med å vise at dette er Kirkens organisasjon

Til sammenlignet: for ikke lenge siden hadde Kirkens nødhjelp 50%

egenfinansiering

81% brukes til utenlandsarbeid

6% innenlandsarbeid

5% kommunikasjon

5% administrasjon

- 3% innsamlinger
- Internasjonalt arbeid
  - Fokus på godt styresett, matsikkerhet,
- Fordeling av midler (internasjonalt arbeid)
  - 50% på akutt humanitært arbeid, 22% langsiktig fredsbygning
  - Mesteparten av pengene går til Latin-Amerika

Innenlandsarbeidet

- Infosenter for innvandrere (Oslo og Bergen)
  - EØS-arbeidere: man skal greie seg selv, går ikke det, må man reise hjem igjen
  - Vi får mennesker som sover på gata, selger telefonen sin for fem brødkiver, ikke har tak over hodet
  - Caritas klarer ikke å hjelpe alle disse
- Menighetsbasert diakonalt arbeid
  - Det gjøres veldig mye godt rundt om i menighetene; besøk på asylmottak, kjøring til kirken, språkundervisning, nasjonale tiltak
  - Menighetene tror selv at de ikke gjør så mye; hvis vi ikke vet om det selv, hvordan skal vi da kunne løfte det frem og fokusere på det?
- Innsamlinger
  - Prosjektaksjoner, faste givere, nødhjelpsaksjoner (f.eks. nå etter jordskjelvet på flippinene)
- Policy arbeid (strukturelle endringer)
- Agendasetting
- Samarbeid (Bispedømmet/stiftene, menigheter, diasporagrupper, NUK, skolene, ikke-katolske NGOer)
- Besøk på infosentrene: den største gruppen i dag er fra Spania (24%), Polen er på andre plass (22%), Romania er tredje (17%).
- Menighetsbasert arbeid i OKB
  - 24 menigheter
  - Informasjon om utvikling og bistand
  - Innsamlinger
  - Lokalt sosialt engasjement
  - Samarbeid
- De største utfordringene for det karitative arbeidet i Norge:
  - Synlighet: vi greier ikke å vise frem det vi allerede gjør
    - Vi må få et felles ansikt utad
    - Vi må vise vårt lokale sosiale engasjement («man må sette sitt lys i en stake slik at det kan lyse for andre»)
    - Internt og eksternt
      - Vi må vise at Kirken er aktuell i verden i dag, og denne troen må manifestere seg i nestekjærlighet
- Innsamlinger
  - Flere bør gi faste donasjoner
  - Flere private innsamlingsaksjoner finner sted; dette er fint, men bistandsmessig kan det være ille fordi det ikke er noen økonomisk sikkerhet rundt de midlene som gis. Samtidig er det utfordrende at dette kanaliseres gjennom privatpersoner. Kvalitetssikring. Hvis det oppdages underslag, blir det ille.
- Organisering
  - Man må slutte å tenke på Caritas-gruppen som noe eget og isolert i menigheten

Menighetens Caritas er summen av det diakonale som gjøres i menigheten
Kan alt dette organiseres under én paraply? I så fall vil vi kunne få en større slagkraft i storsamfunnet
Søstrene har vært avgjørende siden de har gjort en synlig og lokal innsats
Her må man finne koordinatorene som kan holde sammen bredden i menighetens lokale arbeid
Kanskje bør det utvikles lokale diakonale planer?

De første skrittene videre:

- 1) Legge en plan
- 2) Kartlegge aktiviteter, snakke sammen
- 3) Synliggjøre eksisterende aktiviteter, samkjøre arbeidet, analysere eksisterende aktiviteter
- 4) Analysere behov, se muligheter, rekruttere frivillige
- 5) Igangsette nye aktiviteter

Følg med!

www.caritas.no

Facebook: Caritas Norge

Twitter: @CaritasNorge samt @Alexander_Goldi

Sak 9 Caritas St. Paul Øystein Bildt (se vedlagt PPT-presentasjon)

Caritas-gruppen i Bergen begynte med en åpen barnehage

Da barnehagen ble nedlagt, ble også Caritas-gruppen lagt ned

Ny Caritas-gruppe startet i 2010

Laget forslag til aktiviteter:

Kirkekaffe etter messen på tirsdag; først annenhver tirsdag

Besøkes mest av menn

Håndarbeidsklubb på torsdager

Besøkes av kvinner fra ulike land

Det begynte å bli snakk om infosenter

I 2011 var en gruppe i Oslo og så på infosenteret, men ideen ble liggende nede

I mars 2013 kom Bernt Gulbrandsen på besøk, og da ble det laget en prosjektskisse og et forslag til budsjett

I april ble det nedsatt en prosjektgruppe, i september startet senteret

Det ble nødvendig at styret i Caritas St. Paul var enstemmig enige i dette

Sognepresten fortalte at menighetskontoret fikk besøk av folk som hadde basale og akutte behov

De kunne ikke svare på dette, så spørsmålet ble rettet til Caritas-gruppen

Et telefonnummer ble gjort tilgjengelig, og to personer har hatt ansvar for å møte folk

Oftest var det mennesker uten bopæl, uten mat, uten penger

Noen av disse har fått litt hjelp, og har deretter klart seg godt selv

Nettverk

Caritas-gruppen startet med norskkurs før man startet med infosenter

Robin Hood-huset åpnet våren 2013

Etter hvert begynte Kirkens bymisjon å invitere Caritas St. Paul til månedlige møter

Man fikk i stand en leiekontrakt med Robin Hood-huset, og infosenteret ligger der i dag

Søknader om penger er kjedelig, men helt nødvendig

Staten bevilget 120 000,- for høsten 2013, og man har fått muntlig tilsagn om 100 000,- fra kommunen for 2014

Frivillige

For å få frivillige, var det en kunngjøring i høymessen om et informasjonsmøte

8-10 fremmøtte

Aktuelle språkgrupper: litauisk, polsk, spansk og rumensk

I august hadde senteret 25 frivillige

Ansettelse

Det ble annonsert på menighetens hjemmeside

En ansatt i 40% med ansvar for organisering og opplæring av frivillige, veiledning og informasjon av besøkende

2/3 av de besøkende er menn, og det store flertall er spansktalende

Den ansatte må ha en leder, og per dags dato er det lederen i Caritas-gruppen (Øystein Bildt)

Ryddig struktur er viktig, og det har vært arbeidet med å lage denne og å ta et organisatorisk ansvar

Det var 560 besøkende i september

Det er opprettet et overnattingstilbud for arbeidsinnvandrere fra EØS-områder, og der har det vært færre besøkende enn tidligere

Man håper ting vil gå mer av seg selv etter hvert

Ewa Bivand:

Fra MR sin side har Caritas Norge blitt mer kjent i menigheten, ikke bare for de norske

Dag Albert Bårnes:

Bakgrunnen for infosenteret er at folk begynte å banke på, både hos menigheten og hos Caritas. Det var veldig utilfredsstillende at man ikke hadde noe tilbud. Da begynte det med to timer i uken i Mariagården.

Spørsmål:

Er dere en selvstendig organisasjon?

I Brønnøysund står man oppført som selveid, men det måtte arbeides med vedtektene slik at det ble en klar tilkobling mellom St. Paul menighet og infosenteret. Man er gjensidig invitert på hverandres møter

Sak 9 Gruppearbeid – oppsummering i plenum

Gruppe 1

1) Rolleavklaring:

Det tok noe tid å definere hva det snakkes om – hva er det karitative arbeidet?

Ansvarsfordeling: sognepresten og de andre prestene har hovedansvaret, men det må delegeres til Caritas-grupper, kateketer (følger opp barn/unge som trenger mer hjelp)

Det ble snakket om hvordan Caritas Norge er synlig: mest i forbindelse med de store aksjonene til faste, advent og katastrofer

Caritas-gruppen er synlig med lotterier osv.

2) Minimumsforventning til menighetene

Sikre at alle kan komme til messe

Besøktjeneste – uansett menighetens størrelse

Også små menigheter bør ha Caritas-grupper eller i det minste en enkelt person som har det karitative ansvaret spesielt for øye

3) Halden; St. Hallvard, Oslo; St. Paul. Bergen; Filippiner fra St. Olav, Oslo

Halden: Opprette en Caritas-gruppe, invitere Alexander

Bergen: Satse på infosenteret og jobbe mot menigheten for å promotere og be dem støtte opp

Folk blir lei av å snakke om penger, selv om det er viktig og nyttig, så det er en utfordring å forsøke å rekruttere mennesker til å bidra med tid i stedet for å kun gi penger. Det er

også viktig å gå direkte til menneskene for å rekruttere dem, ikke bare gjøre det fra prekestolen eller menighetsbladet

4) Hjelp fra sentralt hold

Vil gjerne ha besøk fra Alexander

Sende ballen tilbake til Caritas og si at hvis Caritas ønsker noe gjennomført, kan de sende ut konkrete oppgaver til menighetene: «nå ønsker vi at dere skal...»

Man må være pragmatisk i forhold til de nasjonale gruppene i menighetene, og det kunne vært nyttig om Caritas kom direkte til de nasjonale gruppene for å snakke med og til dem. Kunne informasjonen som er gitt på norsk, også kunne bli gitt på andre språk?

Det er et ønske fra gruppen at man i menighetenes innsamlingsaksjoner til Caritas bruker som insentiv at for hver 10-kroning som gis, vil Staten legge til 90,- kroner. Dette vil kunne øke viljen til å gi

Gruppe 2

1) *St. Olav menighet i Oslo* har mange ulike grupper; Mariaforeningen, gruppe med loppemarked, norskundervisning for utlendinger, ungdomsarbeid, katekese, MR driver kulturdagen og sommerfest, fredag kl. 11 er det messe med gratis lunsj for alle – mest spansktalende kommer, Bjørg Halmøy og ansatte skaffer frivillige, liten gruppe oppsøker rusmisbrukere, prestene skal sammen med MR ha oversikt over de ulike aktivitetene.

St. Teresia, Hønefoss: St. Teresia forening arrangerer fester og foredrag, støtter Hallingdal og Valdres, Teresiaforeningen har hatt et økumenisk engasjement, vietnamesere i menigheten har møter med flere vietnamesere fra hele Østlandsområdet, privatpersoner driver med norskundervisning, polakkene er spesielt flinke til å drive dugnad, de vietnamesiske søstre arrangerer ulike aktiviteter

Kongsvinger: loppemarked, polske grupper som gjør mye, vietnamesisk grupper gjør mye

St. Johannes i Oslo: en Caritas-gruppe skal etableres der. De har erfart at det er lettere å engasjere folk til ulike tjenester enn det er i noen andre menigheter

St. Franciskus i Arendal: fire damer som holder loppemarked, mennesker

2) Forventninger: Oppfordre til å ta ansvar, vanskelig å få folk til å forplikte seg. Katekese, ungdomslag, besøke gamle hjemme og på sykehjem, lav terskel for å be om sykekommunion

3) Gjøre konkret: få oversikt over alt karitativt arbeid som gjøres, sette opp lister over praktiske oppgaver som må gjøres som ulike personer kan gjøre, overskudd fra fester og kirkekaffe kan gå til karitative hensikter

4) Oppfølging: informasjons- og motivasjonsmøte for å engasjere folk og for å starte opp. Ved kriser kan biskopen be om særkollekter (da gir folk ofte mer).

Gruppe 3:

1) Seks personer i gruppa, og ingen var i menigheter med egne Caritas-grupper. Det hadde vært tidligere, men det hadde forsvunnet. En menighet hadde en person som var engasjert i besøkstjeneste. Mange oppfattet kirkekaffe som karitativt tiltak. Norske familier må be folk hjem

2) Større menigheter: Egne Caritas-grupper, norskopplæring, kirketransport, besøkstjeneste, sosionom eller jurist, i alle fall en sosial kontakt, som har ansvar for samfunnsorientering, kirkeverter – gjerne fra nasjonale grupper, Mindre menigheter: Kirkekaffe, sosial kontakt

3) Oppmuntring til eldre og syke, prøve å få til flere Caritas-grupper, subsidiere bussbilletter for asylsøkere, legge messen til tidspunkt som passer bedre med tanke på offentlig transport, kraftig revisjon av salmeboken for å få friskere salmesang (karitative sanger, det er for mye gammelt språk som folk ikke forstår)

4) Oppfølging fra sentralt hold: hjelp til å danne Caritas-grupper, hjelp og info om å bli faste givere, kunnskap om at penger som gis vokser og dobles i systemet, hva med å ha et besøk fra Caritas annethvert år, bruke media for å fortelle og informere mer om Caritas generelt

Gruppe 4:

1) Koordinering og synlighet er nødvendig, for store deler av menigheten vet ikke noe om det som skjer. Det er viktig at den som vet, evner å formidle denne kunnskapen. En person i menigheten må ha ansvar for å koordinere det karitative arbeidet, og at denne personen deltar i MR.

2)

A: Hvilke ting må man i alle fall kan gjøre: velkomsttjeneste etter messen; folk som har ansvaret for å hilse på nye folk i menigheten; kjøretjeneste til og fra messen; besøkstjeneste; markere bursdager. For store og mellomstore menigheter kan det forventes et lavterskel sosialt tilbud hvor folk kan møtes, infosenter i Stavanger, B: Hvordan kan ting organiseres: det må være synlighet for det som skjer slik at folk kan engasjere seg; opprette et register av folk som melder seg som frivillige og et register for folk som melder behov

3) Se pkt. 2

4) Hjelp og assistanse fra sentralt hold:

Caritas: bruke midler til også å støtte opp om det lokale karitative engasjementet; gi menighetene opplæring i karitativt arbeid – evt. kurstilbud

OKB: sette karitativt arbeid litt høyere, opplæringstilbud på samme måte som Kateketisk Senter

Gruppe 5:

1) Haugesund, Fredrikstad, Tønsberg

Tønsberg har allerede en Caritas-gruppe, men de to andre gruppene har ikke det. Det gjøres imidlertid karitativt arbeid også i de andre menighetene

Rolleavklaring: ansvaret er hos prest, MR, Caritas-grupper – det er viktig å danne slike grupper der de ikke finnes

2) Synliggjøring av nestekjærlighetsbegrepet: mye gjøres uten at folk vet om det.

Bevisstgjøring av det forpliktende ved å være katolikk; presten må fokusere på nestekjærlighetsbegrepet i prekener og forkynnelse. Innad tar de nasjonale gruppene seg godt av hverandre, men det er ikke struktur.

3) Opplæring av katekesebarna til forståelse av nestekjærligheten; her må det også komme informasjon fra Caritas til dette. MR må informere for å rekruttere unge til Caritas-gruppe. Det er viktig å understreke allerede fra tidlig alder hvor viktig det er å se at mennesker trenger hjelp og at vi kan hjelpe

4) Caritas kommer for å veilede og opplyse. Mange Caritas-medlemmer er eldre, så det ville vært fint å få hjelp til å rekruttere yngre mennesker.

Gruppe 6:

1) Ulike nasjonaliteter. Det var mye diskusjon rundt begrepet om ansvar. Det ble enighet om at de ulike gruppene har ulikt type ansvar

2) Fadderordning: når nye mennesker kommer, er det viktig at noen møter dem og forklarer for dem hvordan ting fungerer.

Det er viktig med god informasjon om de aktivitetene som gjøres, og alle må gis mulighet til å delta

Kirkeskyss

Hjelp med arrangering av språkkurs

Hjelp til å finne arbeid

Det er vanskelig å generalisere om minimumskrav, for alt frivillig ansvar blir satt pris på, og menighetene er forskjellige

3) Å finne ut hva som skjer og hva behovene er; vi fant ikke én løsning for alt. Informere.

4) Informasjon fra fagfolk med foredrag og presentasjoner

Hjelp til å strukturere jobben

Avslutning ved Alexander:

Henviser til Pastoralplanen s. 44: behovet for menighetene til å være lydhøre for behovene i lokalsamfunnet

Man må være bevisst at man har en forpliktelse til å gjøre et diakonalt arbeid, og at dette må organiseres

Hver menighet skal ha en Caritas-gruppe, men gruppen kan ha ulike utforminger

Alexander kommer gjerne på besøk med hjelp og råd

Det kom frem ett moment her med Caritas' synlighet: Caritas er i snitt i media én gang i uken.

Caritas er i den nasjonale pressen, men lokalt må Caritas være mer synlig i lokalpressen

Oppfølging: ta tilbake til menighetsrådet

Meld inn til OKB/Caritas om hva som gjøres allerede, hva man har bestemt seg for å sette i gang samt hva man trenger

Be om støtte: inviter Caritas og Pastoralavdelingen

Caritas Norge er nå omtalt på statsbudsjettet

Sak 10 Pastoralplan for OKB v/Maria J. Sammut

Pastoralplanen for OKB er ferdigstilt. Den var ute på høring i alle menigheter og andre relevante instanser i OKB.

Maria J. Sammut ble ansatt i prosjektstilling for å skrive Pastoralplanen.

- Begynte med å ringe rundt til alle prestene for å snakke om pastorale utfordringer
- Deretter mailkorrespondanse med menighetsrådene
- Skrev utkast til kapitler som deretter ble sendt til personer med mer kompetanse på området
  - o Fikk tilbakemeldinger, reviderte og sendte tilbake

- Planen er dermed ført i pennen av Maria Sammut, men veldig mange har vært involvert i å levere innholdet
- Planen er tenkt å gi retning til bispedømmets helhetlige pastorale arbeid
- Pastoralplanen er i ferd med å bli oversatt til polsk og engelsk, og vil foreligge på disse språkene innen nyttår.
- Alle menigheter fikk i oppgave å velge ut ett punkt som de skal fokusere på i tiden som kommer
  - o Dersom menigheten trenger hjelp til å igangsette tiltak, kan de kontakte Pastoralavdelingen
  - o Pastoralavdelingen vil i løpet av våren 2014 kontakte menighetene for å følge opp dette arbeidet

Biskopen skrev under Pastoralplanen, ga den *Nihil obstat*, og promulgerte planen. Den ble gjort gyldig for OKB fra og med 27.10.2013.

Sak 11 Presentasjon av Pastoralavdelingen og forestående prosjekter

Maria J. Sammut, leder av OKBs Pastoralavdeling, informerte om avdelingens arbeid og prosjekter. Se vedlegg for utfyllende informasjon.

Sak 12 Andre saker som er meldt inn til AU

Sak 13 Eventuelt

Loke Borgersen:

Like før vi ble samlet til PRO-møte, skjedde det et jordskjelv på Filippinene, og skoler, veier og kirker er ødelagt. Mange katolske kirker som er flere hundre år gamle er raserte. Jordskjelvet rammet hovedsakelig øya Bohol og naboøya Cebu. På Cebu er en basilika fra tiden for kristningen av Filippinne.

Caritas har snakket om sin aksjon, og i deres redegjørelse står det om mye som er ødelagt, men det står ingenting om kirker som er ødelagt. For katolikkene der, som er svært praktiserende, feires det nå messer i provisoriske lokaler eller ute.

Lesning fra 2 Kor.

Hva om vi som én kirke, OKB, gir en felles gave til bispedømmet i Bohol? Da kan vi ha en felleskollekt en utvalgt søndag.

Visning av et barnekor fra Youtube: URL <http://youtu.be/tUZKYiOxhUw>

P. Andreas: oppfordring til Caritas om å legge ut informasjon om innsamlinger osv. raskt. Raskere responstid er viktig for å klare å skape engasjement.

Dette tas opp på AU-møtet 26. november

Alex informerer på nytt om oppfølgingen av gruppearbeidet lørdag, samt de oppgavene MR-lederne har fått.

Alex vil skrive til alle menighetene for å følge opp.

Etter jul vil han begynne med en besøksrunde til alle menighetsrådene for å se hva som rører seg og hva som trengs for å gjøre mer.

Caritas jobber med et digitalt kart som viser hva som gjøres av karitativt arbeid rundt om i de ulike menighetene. Det er meningen at folk kan klikke seg inn for å se hva som der gjøres.

Sak 14 Evaluering av møtet

Send skriftlige evalueringer til Maria.J.Sammud@katolsk.no

Det ble uttrykt takk til AU for arbeidet med PRO-møtet.

Veldig god workshop, litt for dårlig tid til å gå gjennom gruppearbeidet – en halv time ville vært nyttigere

Biskopens avslutning

Ett år tilbake var PRO et annet organ enn før, og det hadde mistet noe av sin kraft. Vi har nå klart å snu denne prosessen, og vi må fortsette å arbeide for dette. PRO oppfordres til å tale klart. Biskopen registrerer at det er få geistlige og ordensfolk tilstede, og oppfordrer til å tale positivt om PRO til prestene.

Biskopen etterlyser også at skolene er representert, og henspiller AU til å ta tak i dette ved neste møte.

Biskopen takket alle, og uttrykte at han opplever å være blant venner i PRO.

Ordstyrers avslutning

Minner om de utfordringene som er gitt, både karitative og mer generelt pastorale, og ba alle om virkelig å ta tak i dette slik at man kan gjøre noe. Oppfordret menighetene til å evaluere sine styrker og svakheter, og til å bruke de sentrale instansene.

Vedlegg

Caritas Norge, Alexander Golding
Caritas' infosenter i Bergen, Øystein Bildt

Datoer for pastoralrådsmøter i 2014:

8.–9. mars

24.–26. oktober

Referent

Maria J. Sammut

Anne Sofie Torp
(protokollunderskriver 1)

Arthur Haakonsen
(protokollunderskriver 2)